

College van burgemeester en wethouders
van de gemeente Zwolle
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Zwolle, 20 september 2022

Onderwerp: Advies op het beleidsplan diversiteit en inclusie

Geacht College,

Op dinsdag 30 augustus ontvingen we het beleidsstuk 'Diversiteit en inclusie'. De Participatieraad vindt het onderwerp diversiteit en inclusie enorm belangrijk. Fijn dat de gemeente Zwolle zich actief wil inzetten om iedereen mee te laten doen en actie wil ondernemen om dit te realiseren. Dit advies heeft de Participatieraad opgesteld samen met de Seniorenraad, Jongerenraad en Toegankelijk Zwolle. We geven u graag de volgende adviezen mee.

Algemeen

De ambitie om van Zwolle een inclusieve samenleving te maken ondersteunen we van harte. Bij diverse paragrafen lezen we een opsomming van wat er in Zwolle al gedaan wordt. We adviseren u om bij deze paragrafen ook een opsomming te geven van wat de concrete plannen(in hoofdlijnen) zijn voor de komende vier jaar.

In hoofdstuk drie omschrijft u enkele prachtige doelen waar we ons zeker in kunnen vinden. Wij adviseren te omschrijven op welke wijze u deze doelen wilt bereiken en wat u gaat doen zodat deze doelen niet te vrijblijvend zijn.

Het beleidsstuk is vrij globaal. Er wordt, behalve op de doelgroep LHBTI+'ers, verder weinig ingezoomd op andere doelgroepen in de samenleving. Wanneer het gaat om diversiteit en inclusie, denken we aan meer gelijkwaardigheid en dat iedereen mee kan doen, op de manier die bij deze inwoner past. Aandacht voor LHBTI+ is uiteraard goed en gewenst. Echter adviseren we om meer balans aan te brengen in deze nota. In een inclusieve samenleving kan iedereen meedoen. We adviseren daarom om niet één specifieke doelgroep uit te lichten maar een keus te maken om veel meer doelgroepen uit te lichten óf doelgroepen los te laten. Bijvoorbeeld bij het kopje religie en cultuur beschrijft u de relatie met het onderwerp diversiteit en inclusie. Wij adviseren u op dit punt niet alleen in te zoomen op LHBTI+ers maar ook andere groepen te noemen en daarbij te benoemen welke concrete acties ondernomen worden. Hetzelfde geldt voor andere alinea's zoals zichtbaarheid, bewustwording en gendergelijkheid.

Verder adviseren we te kijken naar brede oplossingen. Er wordt bijvoorbeeld in dit beleidsstuk geschreven over meer toiletten voor vrouwen. Uiteraard is dit een goed streven. We adviseren echter om deze toiletten dan ook toegankelijk te maken voor iedereen, dus ook voor mensen in een rolstoel en te plaatsen op openbare plekken zodat ouderen of anderen die dat nodig hebben, daar ook gebruik van kunnen maken. Kortom ga uit van inclusieve oplossingen.

De gemeente benoemt ook drempels. We adviseren om naast fysieke en zichtbare drempels ook aandacht te besteden aan psychische drempels, armoede, taalachterstand en de ondersteuning van hoge kwaliteit die nodig is zodat inwoners zo goed mogelijk ondersteund worden om mee te kunnen doen naar vermogen. Eén van de drempels waar we vanuit inwoners regelmatig signalen over krijgen is een goede informatievoorziening.

Verder heeft de arbeidsmarkt veel personeel nodig. Dit biedt veel kansen voor inclusie.

Brede welvaart

In de nota wordt geschreven dat Zwollenaren genieten van een brede welvaart. Voor een deel van de inwoners zal dit ongetwijfeld het geval zijn. We maken ons echter grote zorgen over een groeiend deel van de samenleving dat het moeilijk heeft of steeds moeilijker krijgt. Inclusie gaat naar ons idee ook over armoede en huisvesting. Vanuit inwoners krijgen we signalen dat het steeds moeilijker wordt om rekeningen te betalen. Energie wordt duurder, voeding wordt duurder en een huis huren of kopen is voor bijvoorbeeld veel jongeren bijna niet mogelijk. Zolang dit het geval is, zijn we van mening dat brede welvaart in Zwolle op dit moment niet aan de orde is.

Een grote groep die op korte termijn steeds minder mee kan doen, zijn bijvoorbeeld de mensen die net te veel verdienen om in aanmerking te komen voor allerlei toeslagen maar te weinig inkomen hebben om bijvoorbeeld het huis duurzaam te maken of om hun kinderen mee kunnen laten doen in de samenleving. De Participatieraad adviseert de gemeente om samen met inwoners na te denken welke voorzieningen zij essentieel acht om mee te kunnen doen, te inventariseren hoe deze voorzieningen momenteel geregeld zijn en wat er nodig is om de drempels te verwijderen en hiermee inclusie mogelijk te maken. Daarnaast krijgen we diverse signalen dat deze groep vaak niet mee kan doen aan recreatie. Simpelweg omdat het geld om recreatieve activiteiten te doen, ontbreekt.

Ook wanneer inwoners wél in aanmerking komen voor het Participatiefonds blijkt dit dikwijls niet genoeg te zijn om mee te kunnen doen aan recreatieve activiteiten. Hiervan kan bijvoorbeeld vaak geen sportschool, cursussen, lessen of wat voor recreatieve activiteiten voor een langere duur bekostigd worden. Dat betekent dat veel mensen met een inkomen op bijstandsniveau, of net daarboven, uitgesloten worden van recreatieve activiteiten. Wat kan bijdragen aan een sociaal isolement. Tevens vernamen we, dat het bedrag van het Participatiefonds in veel andere gemeenten hoger is, dan in de gemeente Zwolle. Wij horen graag van u of dit daadwerkelijk het geval is.

Diversiteit en inclusie

In hoofdstuk 2 worden diverse cijfers genoemd. De Participatieraad twijfelt over de meerwaarde van deze cijfers aangezien het voor een groot deel landelijke onderzoeken zijn en daarnaast is meer dan de helft van de onderzoeken vijf jaar of ouder. We adviseren om onderzoek te doen naar de actuele stand van zaken over de cijfers die genoemd worden.

Verwijderen van drempels

In hoofdstuk 2.2 is er een alinea genaamd 'verwijderen van drempels'. Wij adviseren u bij inwoners te inventariseren welke drempels verwijderd dienen te worden om een inclusieve samenleving mogelijk te maken en bij deze alinea te omschrijven welke drempels er zijn en op welke manier deze drempels verwijderd worden. Dit kan als uitgangspunt dienen voor dit beleid. Wanneer de gemeente in kaart heeft welke drempels of belemmeringen er zijn kunnen deze worden verwijderd. Eén van de drempels waar we vanuit inwoners regelmatig signalen over krijgen is een goede informatievoorziening. Wanneer inwoners de weg naar ondersteuning en middelen weten te vinden om mee te kunnen doen en/ of deze eenvoudig aan kunnen vragen, verlaagt dit drempels. De Participatieraad ondersteunt de gemeente graag bij het raadplegen van inwoners.

Bewustwording en cohesie

In hoofdstuk 2.2. wordt geschreven over het coalitieakkoord dat spreekt over de diversiteit en balans in wijken en buurten. Wij adviseren in te zetten op ontmoeting in wijken en buurten. Wanneer inwoners elkaar kennen, accepteren mensen elkaar eerder, bieden zij sneller hulp aan elkaar en worden drempels weggenomen waardoor inclusie sneller plaatsvindt. Het creëert bewustwording in wijken en buurten. Stimuleer ook de eigen initiatieven van inwoners.

Naast bewustwording in wijken en buurten adviseren we ook in te zetten op bewustwording binnen de gemeente. In het beleidsstuk worden verbindingen gelegd met beleidsstukken die er al zijn. Dat is een goede start maar meedoen en jezelf kunnen zijn raakt aan ieder beleidsstuk binnen de gemeente. Het is van groot belang dat alle medewerkers zich bewust zijn van de meerwaarde van inclusief beleid. Goed dat de gemeente ziet dat er kansen liggen op het versterken van samenwerking tussen het fysieke en sociaal domein. We zijn met u van mening dat er onder andere kansen liggen bij 'wonen en zorg'. De samenwerking die nu op gang is gekomen dragen we een warm hart toe en we zien graag concreet omschreven op welke manier u dit verder vorm gaat geven.

Meldpunt Vizier en regenbooggemeente

Zwolle is een regenbooggemeente. We merken dat bij veel inwoners onbekend is wat dit inhoudt. Daarnaast is het meldpunt van Vizier bij de inwoners die wij hierover geraadpleegd hebben, niet bekend. Wij adviseren om meer bekendheid te geven aan het meldpunt en te omschrijven op welke manier u meer bekendheid gaat geven aan dit meldpunt. Daarnaast adviseren we om op meerdere plekken aandacht te besteden aan het feit dat Zwolle een regenbooggemeente is, wat dit inhoudt en welke consequenties of voorwaarden dit met zich meebrengt. Zet bijvoorbeeld duidelijk op de site van de gemeente Zwolle wat het inhoudt om regenbooggemeente te zijn.

Werk en diversiteit

In hoofdstuk 3 wordt geschreven dat de Zwolse arbeidsmarkt nog inclusiever gemaakt wordt en dat dit gebeurt door LHBTI+ beleid bij bedrijven te stimuleren. Wij dragen dit zeker een warm hart toe maar adviseren om bedrijven ook te stimuleren om andere inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen én in dit beleidsstuk te omschrijven op welke wijze dat gerealiseerd gaat worden. Nu lijkt het iets vrijblijvends. De arbeidsmarkt heeft veel personeel nodig. Dit biedt veel kansen voor inclusie. Wij adviseren om dit te beschrijven onder de alinea 'werk en diversiteit'. Daarbij vragen we ook aandacht voor mantelzorgers, leeftijdsdiscriminatie en 'draaideur medewerkers'. Met dat laatste bedoelen we

medewerkers die doormiddel van een subsidie of regeling aan het werk zijn maar ontslagen worden zodra de regeling of subsidie stopt of te duur worden zoals jongeren die onder het minimumloon vallen. Hoewel de arbeidsmarkt schreeuwt om personeel zijn er nog steeds jongeren zonder werk die al langere tijd thuiszitten maar niet bij de gemeente bekend zijn omdat zij geen uitkering aanvragen. Deze jongeren worden dan ook niet begeleid door Tiem. We adviseren om in samenwerking met jongeren te kijken wat er nodig is om jongeren langdurig aan werk te helpen en de inclusieve informatievoorziening richting jongeren te vereenvoudigen zodat zij weten waar zij terecht kunnen voor hulp en ondersteuning.

Voorbeeldrol van de gemeente

Heel goed dat de gemeente zich bewust is van de voorbeeldrol en er actief beleid binnen de gemeente is om mensen met een beperking aan te nemen. Fijn om te lezen dat de gemeente hierin graag wil groeien. We adviseren om op alle lagen van de gemeente mensen met een beperking aan te nemen en hen ook te betrekken bij het onderwerp 'diversiteit en inclusie'. Wij adviseren het uitvoeringsprogramma samen met hen en andere inwoners op te stellen. De Participatieraad ondersteunt de gemeente daar graag bij. De Participatieraad had graag gezien dat bij de vacature voor het 'Versimpelteam' één of meer ervaringsdeskundigen in dienst genomen zouden worden. De gemeente vraagt nu om iemand met een HBO/WO opleiding om ingewikkelde brieven en teksten van de gemeente te vertalen naar eenvoudige teksten. We adviseren om dit door meerdere mensen te laten doen met afstand tot de arbeidsmarkt. Dat is namelijk een win-win situatie. De inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt hebben dan een baan bij de gemeente en de gemeente leert uit ervaring hoe ingewikkeld haar teksten soms kunnen zijn. Uiteraard stellen we het op prijs dat de gemeente diverse inwoners op vrijwillige basis betreft bij het 'Versimpelteam' maar het in dienst nemen van inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt zou een mooie aanvulling zijn.

Daarnaast heeft de gemeente ook een voorbeeldrol op andere terreinen als het om inclusie gaat. Als voorbeeld nemen we het zelfstandig aanvragen van een paspoort of ID-kaart. Dit is voor sommige doelgroepen helaas nog niet vanzelfsprekend door onder andere beperkingen. Bijvoorbeeld iemand die blind is: bij de aanmeldzuil krijg je een ticket met nummer en balie, maar die kan iemand die blind is niet zien. Daarna wordt er op een tv/ beeldscherm afgebeeld wanneer je aan de beurt bent en naar welke balie je toe moet gaan. Wanneer je blind bent, ben je afhankelijk van een ander om een ID-kaart of paspoort aan te vragen. Dit geldt overigens ook voor mensen met een auditieve beperking die doof of slechthorend zijn. Zij kunnen de gemeente niet bellen voor een afspraak of met vragen. De ervaring van inwoners is dat het lang duurt voor je een reactie ontvangt wanneer je een mail stuurt. De bereikbaarheid kan toegankelijker. Bijvoorbeeld met een whatsapp of chatfunctie.

We adviseren om inwoners te raadplegen waar de gemeente haar voorbeeldrol ten aanzien van inclusie zou kunnen verbeteren en daarin actie te ondernemen.

Jeugd en onderwijs

De jeugd heeft de toekomst en door het veroorzaken van een mentaliteitsverandering kan het systeem om de jongere heen positief veranderen. Dat biedt niet alleen kansen voor LHBTI+ maar voor meer doelgroepen. Wanneer kinderen en jongeren op de levensdomeinen dé inclusieve generatie wordt heeft dat effect op ouders en het hele systeem. Denk aan sport, spel, school en alle andere zaken rondom kinderen en jongeren. We adviseren daarom om deze alinea breder te omschrijven en daarbij aan te geven wat er concreet gedaan wordt om het doel te bereiken.

Daarbij zien we graag dat in het onderwijs niet alleen ouders van kinderen met ADHD en /of ASS voorlichting krijgen, maar dat alle ouders hiervan op de hoogte zijn. Stel de extra aandacht/zorg die deze kinderen in de groep nodig hebben gelijk aan de extra zorg die moeilijk lerende kinderen vragen. Met als doel hokjes denken en segregatie tegen te gaan. Hoewel onderwijs geen directe taak is van de gemeente kan de gemeente wel ondersteunen en sturen. Het onderwijspersoneel staat onder grote druk. Mede daardoor is het van grote waarde om zaken inclusief op te pakken. Geen aparte plannen van welzijn, onderwijs, de gemeente en andere partijen maar één inclusief plan voor een integrale benadering.

Recreatie

Goed dat u aandacht heeft voor recreatie in relatie tot diversiteit en inclusie. In het beleidsstuk wordt vooral ingezoomd op fysieke toegankelijkheid. We adviseren om ook in te zetten op andere drempels zoals armoede. Daarnaast is er in Zwolle veel voor kinderen maar veel minder voor jongeren tussen de 14 en 18 jaar. Zij voelen zich vaak te groot voor een speeltuin maar mogen nog niet naar uitgaansgelegenheden. Wij adviseren om meer voor deze jongeren te organiseren én hen daarnaast te begeleiden om zelf activiteiten te organiseren. Bevrraag jongeren waar behoefte aan is, spreek hen aan en ondersteun waar behoefte aan is. De Jongerenraad en de Participatieraad ondersteunen graag bij het raadplegen.

Mobiliteit

We complimenteren de gemeente met de intentieovereenkomst openbare mobiliteit. In de intentieovereenkomst is afgesproken samen te onderzoeken waar doelgroepen vervoer en openbaar vervoer elkaar kunnen versterken en hoe we inwoners van Zwolle mobiel houden op langere termijn. Fijn dat hier aandacht voor is, en dat bij deze verklaring diverse inwoners(groepen) gehoord zijn.

Woningaanpassingen en toegankelijkheid stemlokalen

We adviseren zoveel mogelijk toegankelijk en inclusief te bouwen. Dan kunnen diverse inwoners in diverse woningen wonen en kunnen inwoners ook beter bij elkaar op bezoek komen en hoeft een rolstoel geen belemmering te zijn om bij iemand op bezoek te gaan.

Daarnaast wordt beschreven dat al 25% van de stemlokalen toegankelijk zijn. De Participatieraad ziet dit percentage binnen nu en 4 jaar graag verdriedubbeld. Wij zijn van mening dat iedereen moet kunnen stemmen ongeacht de beperking.

Hogenudd app

Fijn dat er steeds meer aandacht is voor de toegankelijkheid van toiletten. Naast de Hogenudd app is er ook een app genaamd 'Wheelmaps'. Wij adviseren om beide apps beter bekend te maken. Daarnaast adviseren we te inventariseren wanneer er van de toiletten gebruik gemaakt kan worden. Nu is dit veelal onder kantoor- en winkeltijden. Wij adviseren om ook alternatieven buiten deze tijden te realiseren.

Meldpunt moeilijke teksten

Fijn dat er een meldpunt is om moeilijke teksten te melden. Wij adviseren om dit meldpunt meer bekend te maken onder inwoners op diverse manieren.

Tot slot

Tot slot willen we u als college nog het volgende meegeven. Zoals hierboven beschreven ontvingen we op dinsdag 30 augustus het beleidsstuk 'Diversiteit en inclusie' met de vraag om vóór 21 september te adviseren. Zoals u weet raadpleegt de Participatieraad graag zoveel mogelijk inwoners voordat we advies geven. Drie weken is daarvoor erg kort en niet volgens de geldende afspraken die zijn gemaakt. De Participatieraad merkt de laatste tijd steeds vaker dat de termijn om te adviseren kort is of dat adviesaanvragen in de zomervakantie worden gevraagd. Dat is niet zoals in de Verordening Participatieraad vastgesteld is. Daarnaast willen we graag kwaliteit leveren als adviesraad. We willen graag écht een stem zijn voor (kwetsbare) inwoners. We willen het college vragen om aandacht te hebben voor een goede planning zodat de stem van inwoners gehoord wordt en gehoord blijft.

Mocht ons advies aanleiding geven tot vragen of opmerkingen dan horen we dat graag. We zien graag in de reactie wat u met ons advies gaat doen.

Met vriendelijke groet,

Aljona Wertheim
Voorzitter Participatieraad Zwolle